

Empowering Workers
for a Better Information,
Consultation and Participation
in Agriculture Sector

ANEKS

AKCIJSKI NAČRT ZA POVEČANJE
UDELEŽBE DELAVCEV V KMETIJSTVU

Co-funded by
the European Union

Kot rezultat raziskav in debat, izvedenih v okviru projekta AGRI-EW so zbrane različne ideje in predlogi različnih deležnikov glede povečanja udeležbe delavcev v kmetijstvu. Ti se nanašajo tako na izboljšanje nacionalnih pravnih okvirjev kot na spremembe v praksi. V tem Akcijskem načrtu so ti predlogi najprej razloženi na splošni ravni, nato pa so navedeni posebej za vsako državo, udeleženo v projektu.

1. Izboljšave pravnega okvirja

Deležniki v številnih državah, zlasti predstavniki delavcev, si želijo izboljšave njihovih nacionalnih pravnih okvirjev, z natančnejšo opredelitvijo pravice do obveščanja in posvetovanja.

Nekateri od predlogov za izboljšanje pravnega okvirja, ugotovljenih med raziskovanjem, vključujejo:

- **razširitev obsega pravice do obveščanja in posvetovanja** na širši spekter razmer in odločitev, ki lahko vplivajo na pravice in interese delavcev, kot so restrukturiranje, prenehanje poslovanja, prenosi poslovanja in uporaba novih tehnologij;
- **zagotovitev večje transparentnosti ter boljšega dostopa do informacij**, ki zadevajo sprejemanje odločitev, skozi zakonsko opredelitev učinkovitih in transparentnih mehanizmov komunikacije, pri čemer naj bi se delodajalci zavezali k zagotavljanju celovitih in pravočasnih informacij o finančnih razmerah, učinku ter obetih za podjetja;
- **krepitev zakonskega varstva predstavnikov delavcev** pred nepravičnimi odpovedmi;
- **različne oblike spodbud za delodajalce**, ki podpirajo udeležbo delavcev (kot so nižji davki ali prispevki za obvezno socialno zavarovanje).

2. Sporazumi in sodelovanje med socialnimi partnerji

Čeprav ni pričakovati, da bi pravni okvir lahko obravnaval vse specifičnosti delovnih razmerij v kmetijskem sektorju, je to uresničljivo s **sporazumi med socialnimi partnerji**. Na ta način bi bilo mogoče prilagoditi mehanizme obveščanja in posvetovanja tako, da bolje ustrezajo sezonskemu značaju del v kmetijstvu in na prevladujočih malih, družinskih kmetijah. Spodbudni sestanki, **izmenjava mnenj in izkušenj** ter **skupna usposabljanja** socialnih partnerjev bi lahko pomenili korak naprej v tej smeri.

Splošno spodbujanje socialnega dialoga bi prav tako lahko imelo pozitiven učinek na udeležbo delavcev, še posebej v primeru vključitev natančnih **določb o obveščanju in posvetovanju v kolektivne pogodbe**. Kolektivne pogodbe bi še posebej prišle prav v zagotavljanju natančnejših in podrobnejših določb o pravici do dostopa do informacij podjetja in zaupnosti, ker nacionalna zakonodaja glede tega ni vsakokrat dovolj jasna.

3. Ozaveščanje, obveščanje in usposabljanje

Kot je potrjeno z raziskavo, marsikateri delavci niso dovolj seznanjeni z evropskim in nacionalnim pravnim okvirjem ter s svojimi pravicami do obveščanja in posvetovanja. Zato bodo potrebna dodatna prizadevanja, da bodo delavci in njihovi predstavniki seznanjeni s temi pravicami. To lahko izvajajo sindikati, vključno z organizacijami delodajalcev in drugimi deležniki. Takšne dejavnosti lahko vključujejo **informativne kampanje, gradiva z navodili ter usposabljanje** za delavce in delodajalce, z namenom razumeti prednosti udeležbe delavcev in pravni okvir.

Zlasti je pomembno **dodatno ozaveščanje delodajalcev in njihovih organizacij** o obojestranski koristi udeležbe delavcev, saj dokazi, vključno s tistimi, ki so pridobljeni med raziskavo, kažejo, da to lahko privede do boljšega in produktivnejšega delovnega okolja ter poveča odpornost pred različnimi krizami.

Dejanske **primere dobre prakse** je treba dokumentirati, izmenjevati med državami in spodbujati.

Nujno je **ozaveščanje o vplivu podnebnih sprememb na kmetijstvo**, pomembnosti zelenega prehoda in obsega njenega vpliva na delovne pogoje v kmetijstvu.

Nujno je posvetovanje z delavci in vključevanje delavcev v odločanje v povezavi s kmetijskimi praksami in strategijami za blažitev podnebnih sprememb. To je izvedljivo med drugim z ustanovitvijo **skupnih odborov za varstvo okolja, oblikovanih na ravni podjetja**. Delavci ali njihovi predstavniki se lahko vključijo tudi v različne seje s soočanjem idej (*brainstorming*) oziroma specializirane delovne skupine ali odbore.

K udeležbi delavcev bi prispevalo tudi, če bi **delavci bili deležni več usposabljanja in izobraževanja o razumevanju vpliva podnebnih sprememb na kmetijstvo** ter o trajnostni kmetijski tehnologiji in praksah. Druge možne teme za usposabljanje, ki so jih predlagali deležniki, so:

- učinek tople grede in obnovljivi viri energije;
- inovacija kot podnebju prijazno orodje, ki je zagotovilo za pravičnost in stroškovno učinkovitost;
- recikliranje in ravnanje z odpadki ter
- trajnostna mobilnost.

Delavce je treba **spodbujati, da predlagajo ter izvajajo inovativne rešitve** za zmanjšanje emisije plinov z učinkom tople grede in prilagoditev podnebnim spremembam, saj lahko imajo ključno vlogo v oceni vpliva podnebnih sprememb na delovne pogoje ter določanju ukrepov za njihovo izboljšanje.

4. Natančni ukrepi po državah

Italija

Deležniki v Italiji so določili naslednje točke kot možne korake z namenom dviga ravni in kakovosti udeležbe delavcev v kmetijstvu:

- **izboljšave pravnega okvirja**, z namenom nedvoumne določitve obveznosti uvedbe postopkov obveščanja in posvetovanja v vseh kontekstih podjetja, vključno z uvedbo kazni za nespoštovanje te obveznosti;
- **uvedba spodbude za delodajalce** z dobrim socialnim dialogom in funkcionalnim postopkom obveščanja in posvetovanja, kot so nižji davki ali prispevki za obvezno socialno zavarovanje;
- **uvedba jasnih in natančnih določb o postopku obveščanja in posvetovanja v kolektivnih pogodbah**, tako na ravni sektorja kot na ravni podjetja;
- **ozaveščanje glede dodane vrednosti udeležbe delavcev v soočanju z izzivi glede podnebnih sprememb**, zlasti o uporabnosti prispevkov in predlogov delavcev za posamezne delodajalce in celoten sektor.

Severna Makedonija

Deležniki v Severni Makedoniji so določili naslednje točke kot možne korake z namenom dviga ravni in kakovosti udeležbe delavcev v kmetijstvu:

- **sprejetje pravnega okvirja o udeležbi delavcev na ravni podjetja**, vključno s transpozicijo evropske direktive o obveščanju in posvetovanju;
- **spodbujanje prakse pravočasnega obveščanja delavcev** o vseh vprašanjih, ki jih zadevajo, z namenom, da se jim omogoči izraziti svoje mnenje o izboljšanju razmer;
- **angažiranje delavcev v postopku proizvodnje ter v uvedbi vseh inovacij in reform** v kmetijskem sektorju, vključno z uporabo razpoložljivih sredstev iz evropskih skladov;
- **vključevanje vprašanja v povezavi s podnebnimi spremembami v izobraževalne programe**, z namenom splošnega ozaveščanja o izzivih, ki izhajajo iz podnebnih sprememb in ukrepov, ki se izvajajo za njihovo blažitev.

Poljska

Deležniki na Poljskem so določili naslednje točke kot možne korake z namenom dviga ravni in kakovosti udeležbe delavcev v kmetijstvu:

- **krepitev socialnega dialoga, zlasti na ravni podjetja**, z namenom spodbujanja pogostejših in bolj vsebinskih posvetovanj med delodajalci in sindikati;

- **ozaveščanje delavcev glede njihovih pravic do obveščanja in posvetovanja**, vključno z razlago njihove razlike in dodane vrednosti v primerjavi z običajno sindikalno dejavnostjo;
- **ozaveščanje delodajalcev o obstoječem pravnem okvirju za obveščanje in posvetovanja**;
- **organiziranje izobraževanj in konferenc, z namenom spodbujanja dobre prakse** na področju obveščanja in posvetovanja delavcev;
- **spodbujanje tristranskega socialnega dialoga o podnebnih spremembah in zelenem prehodu**, ki mora biti spremljan in jasno povezan z dialogom na ravni sektorja in podjetja.

Romunija

Deležniki v Romuniji so določili naslednje točke kot možne korake z namenom dviga ravni in kakovosti udeležbe delavcev v kmetijstvu:

- **izboljšanje pravnega okvirja za udeležbo delavcev:**
  - z razširitvijo obsega pravic do obveščanja in posvetovanja na širši spekter razmer in odločitev, ki lahko vplivajo na pravice in interese delavcev, kot so restrukturiranje, prenehanje poslovanja, prenosi poslovanja ter uporaba novih tehnologij;
  - s krepitevijo vloge svetov delavcev v postopku odločanja na ravni podjetja;
  - z zagotavljanjem boljšega dostopa do informacij, ki vplivajo na odločanje, in sicer z vzpostavitvijo učinkovitih in transparentnih mehanizmov komuniciranja med delodajalci in predstavniki delavcev;
  - s krepitevijo zaščite predstavnika sindikata in delavcev pred nepravilnimi odpovedmi;
- **zagotovitev boljše izvedbe obstoječega pravnega okvirja** o udeležbi delavcev:
  - s spodbujanjem izobraževanja in ozaveščanjem kmetovalcev glede njihovih pravic do obveščanja in posvetovanja z informativnimi kampanjami, gradivi z navodili ter usposabljanji za delavce in delodajalce;
  - s spodbujanjem ukrepov za uvedbo mehanizmov obveščanja in posvetovanja na ravni podjetja, kot sta ustanovitev skupnih ali posvetovalnih odborov in vzpostavitev formalnih kanalov komuniciranja med delodajalci in delavci;
  - s spodbujanjem socialnega dialoga med sindikati, delodajalci in Vlado, vključno s sprejetjem jasnih določb o obveščanju in posvetovanju v kolektivnih pogodbah;
  - z vzpostavitvijo sistema za spremljanje mehanizmov obveščanja in posvetovanja, zasnovanih na rednem ocenjevanju, zbiranju povratnih informacij od delodajalcev in delavcev ter ugotavljanju težav in možnih rešitev v praksi;

- **ozaveščanje o prednostih mehanizmov obveščanja in posvetovanja v kriznih razmerah** s spodbujanjem dobrih praks, kot so:
  - oblikovanje kriznih odborov, ki vključujejo predstavnike delavcev in so zadolženi za koordiniranje ukrepov za zaščito delavcev, njihovo obveščanje in posvetovanje v postopku odločanja;
  - vključevanje delavcev v sprejemanje ustreznih varnostnih ukrepov in ukrepov za zdravje pri delu;
  - usklajevanje glede prilagodljivosti delovnega časa in dela na daljavo;
  - vključevanje delavcev v pogovore in pogajanja o ukrepih za zavarovanje dohodka;
- **spodbujanje učinkovitejše udeležbe delavcev glede vprašanj v zvezi s podnebnimi spremembami in izvedbo evropskega zelenega dogovora:**
  - z dejavnostmi izobraževanja in ozaveščanja glede podnebnih sprememb, namenjenih delavcem;
  - dejavno vključevanje delavcev v odločanje glede politik v povezavi z varstvom okolja in praksami na delovnem mestu;
  - z usposabljanji in strokovnimi izpopolnjevanji delavcev na področju trajnostnih tehnologij in praks;
  - prepoznavanje in nagrajevanje prizadevanj delavcev v povezavi s sprejetjem zelenih praks in prispevanjem k blažitvi podnebnih sprememb (nagrade, bonusi in javno priznanje).

Srbija

Deležniki v Srbiji so določili naslednje točke kot možne korake z namenom dviga ravni in kakovosti udeležbe delavcev v kmetijstvu:

- **transpozicija evropske direktive o obveščanju in posvetovanju** (trenutno načrtovano za leto 2025 s sprejetjem novega zakona o delovnih razmerjih – *Zakona o radu*);
- **organiziranje pogovora z delavci v kmetijskem sektorju** o tem, kako jih vključiti v postopke odločanja na ravni podjetja, posebej v povezavi z njihovimi delovnimi pogoji;
- **spodbujanje socialnega dialoga na vseh ravneh o temah, ki se nanašajo na podnebne spremembe**, kot je zmanjšanje emisije plinov z učinkom tople grede, energetska učinkovitost, zmanjšanje onesnaženja na ravni podjetja ipd.

Slovenija

Deležniki v Sloveniji so določili naslednje točke kot možne korake z namenom dviga ravni in kakovosti udeležbe delavcev v kmetijstvu:

- **ustvarjanje strukture upravljanja in udeležbe, ki bi integrirala različne deležnike v odločanju in spremljanju izvajanja politik v povezavi s podeželjem in s podnebnimi spremembami.**

Španija

Deležniki v Španiji so določili naslednje točke kot možne korake z namenom dviga ravni in kakovosti udeležbe delavcev v kmetijstvu:

- **izboljšanje nacionalnega pravnega okvirja za udeležbo delavcev**, z osredotočanjem na zavarovanje jasnega in konciznega prenosa relevantnih informacij vsem delavcem na najhitrejši možni način;
- **spodbujanje sestankov med vsemi deležniki;**
- **izvajanje ankete o predlogih delavcev in izboljšanjih;**
- **izboljšanje izvedbe obstoječega pravnega okvirja** z vzburjanjem zaupanja med delodajalci in delavci ter s promoviranjem ustvarjanja in izvedbe skupnih akcijskih načrtov;
- **spodbujanje dobre prakse v uporabi mehanizmov udeležbe delavcev v kriznih razmerah:**
  - z izdelavo protokola za načrtno, organizirano in sistematično izvajanje postopkov ter ukrepov;
  - s spodbujanjem tehničnih, psiholoških in socialnih kompetenc delavcev v zvezi z njihovim profesionalnim in zasebnim življenjem;
- **zagotovitev usposabljanja za delavce in njihove predstavnike o vprašanjih v povezavi s podnebnimi spremembami**, kot so:
  - plini z učinkom tople grede in obnovljivi viri energije;
  - inovacija kot podnebju prijazno orodje, ki je zagotovilo za pravičnost in stroškovno učinkovitost;
  - lokalni izdelki;
  - recikliranje in ravnanje z odpadki;
  - trajnostna mobilnost.

Empowering Workers for a Better Information, Consultation and Participation in Agriculture Sector

"Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only, and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them."

Co-funded by
the European Union